วิชาหลักการคิดและการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ครั้งที่ 3
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบริหารเชิงกลยุทธ์ รุ่นที่ 4
คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
วันเสาร์ที่ 30 เมษายน 2554 เวลา 8.30 – 16.00 น.
โดย ดร.บุญเกียรติ โชควัฒนา

ความคิด

ความคิดเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เมื่อเราคิดถูกเราจึงจะทำถูก คนเราจึงต้องตั้งคำถามกับตัวเองตลอดเวลาว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" และทุกครั้งเมื่อเราถามตัวเองแล้ว เราก็ต้องมีคำตอบให้กับตัวเองด้วย

เวลาเราคิดวางแผนทำสิ่งใด เราจะต้องคิดให้ครบถ้วนด้วยคำถามต่อไปนี้

- Who
- What
- When
- Where
- How
- How much (จำนวนเงิน)
- How many (จำนวนครั้ง)

การที่จะคิดได้ เราก็ต้องฝึกฝนคิด แม้อายุจะมากแล้วเราก็ยังต้องคิด โดยต้องคิดว่า "เราเรียนได้ถึงวันสุดท้ายของชีวิต" เพราะความรู้ที่เราเรียนและฝึกฝนจนเกิดความชำนาญแล้ว สิ่งนั้นก็จะสั่งสมไปในภพชาติต่อ ๆ ไป

ตัวอย่างของการสั่งสมประสบการข้ามชาติภพ เช่น เด็กปัญญาอ่อนแต่สามารถเล่นเปียโนได้เองอย่างคล่องแคล่วทั้ง ๆ ที่ไม่เคยฝึกฝนเล่นเปียโนมาก่อน

ประสบการณ์ในช่วงสำคัญต่าง ๆ ที่เราประสบมาก็จะถูกบันทึกเข้าไปในจิตของเราได้เช่นกัน ทำให้เกิดเป็น Mindset ขึ้น ในตัวเรา เช่น

- บางคนตอนเด็ก ๆ เคยมีคนมาพูดว่า "ทำอะไรก็เจ๊งหมด" โตขึ้นคน ๆ นี้ก็จะรู้สึกว่าตนเองทำอะไรก็จะไม่สำเร็จ
- นักโทษที่ติดคุก ส่วนใหญ่ตอนเด็ก ๆ จะเกเร พ่อแม่ก็จะดุว่า "อย่างนี้อีกหน่อยต้องติดคุก"

ดังนั้นเวลาพ่อแม่พูดกับลูก จึงต้องพิถีพิถันในทุกคำพูด เพราะคำพูดเหล่านั้นจะเข้าไปบันทึกอยู่ในจิตใต้สำนึกของลูก และเหนี่ยวนำให้ลูกเป็นไปตามนั้น

<u>จิตใต้สำนึก</u> (Subconscious)

เป็นจิตของเราเอง เปรียบเสมือน Hard disk ขนาดใหญ่ที่จะบันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ของเราไว้ทั้งหมด

จิตใต้สำนึก มีพลังมหาศาล (93%-97% ของพลังจิตทั้งหมด) พลังนี้สามารถทำให้เกิดทั้งประโยชน์และโทษกับตัวเราได้

พลังของจิตใต้สำนึก

- มีพลังเหนี่ยวนำ
- ไม่เคยหลับ
- รวดเร็วกว่าจิตสำนึกมาก (เร็วกว่าแสง)
- หยั่งรู้สิ่งต่าง ๆ (หูทิพย์ ตาทิพย์)

ลางสังหรณ์ก็เป็นส่วนหนึ่งของพลังจิตใต้สำนึก ซึ่งทำให้บางคนสามารถรู้อนาคตได้

จิตใต้สำนึก เหมือนเด็กเล็ก ๆ ไม่รู้ผิดรู้ถูก แต่มีพลังเยอะมาก จึงต้องสื่อสารด้วยคำที่ง่าย ๆ ไม่ต้องถอดรหัส

จิตใต้สำนึก มีจิตสำนึกเป็นเจ้านายที่จิตใต้สำนึกเชื่อฟังอย่างไม่มีเงื่อนไข การสื่อสารกับจิตใต้สำนึกทำได้ด้วยการคิดบ่อยๆ ซ้ำๆ ในเรื่องเดิมนั้น

ดังนั้นถ้าเราคิดดีบ่อย ๆ กับตัวเราเอง ก็จะถูกบันทึกเข้าไปในจิตใต้สำนึก พลังอันมหาศาลของจิตใต้สำนึกก็จะเหนี่ยวนำให้สิ่งดีๆ ที่เราคิดนั้นเกิดขึ้นกับเรา ในทางตรงข้ามหากเราคิดในสิ่งที่ไม่ดีบ่อย ๆ หรือแม้แต่อุทานคำที่ไม่ดีออกมา หรือด่าตัวเองบ่อย ๆ จิตใต้สำนึกก็จะเหนี่ยวนำสิ่งที่ไม่ดีเหล่านั้นให้เกิดขึ้นกับเราด้วยเช่นกัน

ดังนั้นเราจึงต้องมีสติตลอดเวลาทั้งเวลาที่เราคิดและพูด โดยให้เราคิดบวกกับตัวเอง คิดว่าตัวเองเก่ง, หล่อ/สวย รวมถึงคิดบวกกับคนรอบข้าง เพื่อให้จิตใต้สำนึกของเราเป็นบวก และเหนี่ยวนำสิ่งที่เป็นบวกกลับมาหาตัวเรา เราจึงต้องฝึกฝนในการคิดบวกจนเกิดเป็นความเคยชินของเรา แม้แต่เวลาที่เราต้องแนะนำคนอื่น เราก็ต้องแนะนำเขาด้วยความเมตตา ไม่แนะนำแบบตำหนิ

คนที่จิตตก มักจะเป็นคนที่คิดลบ คนที่คิดลบนี้ก็จะมีอาการไม่สบายบ่อย ๆ หากคนเหล่านี้ปรับมาเป็นคนคิดบวกก็จะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

การมีสติรู้ตัวตลอดเวลา จะสามารถช่วยทำให้สิ่งที่ไม่ดีที่บันทึกอยู่ในจิตใต้สำนึกไม่ผุดออกมา อย่างบางคนตอนเด็ก ๆ เห็นพ่อทำร้ายแม่ ก็ไม่ชอบ แต่เมื่อตัวเองเมาขาดสติก็จะทำร้ายภรรยาเหมือนกับที่เคยเห็นพ่อทำร้ายแม่

อีกกรณีหนึ่ง บางคนเคยพูดว่า "ถึงเมาอย่างไรก็ขับรถกลับบ้านได้" คน ๆ นี้พอมีอาการเมาคำพูดที่เคยพูดและบันทึกอยู่ในจิตใต้สำนึกก็จะทำให้คน ๆ นั้นขับรถกลับบ้านได้ และเมื่อถึงบ้านคนเหล่านี้ก็มักจะหลับอยู่ในรถหน้าบ้าน เพราะจิตใต้สำนึกของเขาบันทึกไว้แค่ให้กลับบ้านได้เท่านั้น

คนเราจะขาดสติเมื่อเกิดความโลภ โกรธ หลง เมา กลัว ซึ่งในช่วงนั้นจิตใต้สำนึกจะมาควบคุมเราแทน และสิ่งต่าง ๆ ที่บันทึกอยู่ในจิตใต้สำนึกผุดออกมา

พลังเหนี่ยวนำของจิตใต้สำนึก:

- หากเราคิดว่าเราสวย จิตใต้สำนึกก็จะเหนี่ยวนำให้คนรอบข้างมองว่าเราสวย และยังเหนี่ยวนำให้ตัวเราเองทำในสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้เราสวยขึ้น

- บางคนเห็นพ่อแม่อายุมากขึ้น สุขภาพไม่แข็งแรง พอตัวเองอายุมากขึ้นก็จะไม่แข็งแรงตามที่เคยเห็นมา แต่หากเราไม่อยากเป็นเช่นนั้น เราจะต้องคิดบวกว่า "ถึงเราอายุมาก เราก็จะแข็งแรง"
- คนที่คิดว่า "ฉันจะรวย" ก็จะมีโอกาสรวยมากกว่าคนที่คิดว่า "ฉันคงจะไม่มีโอกาสรวย" บางคนเคยถูกสอนมาว่า "อย่าฝันอะไรลมๆ แล้งๆ" หรือ "ถ้าทำอะไรได้ไม่ดี อย่าทำ" ทำให้บางคนไม่กล้าคิดในสิ่งที่ตนเองต้องการถึงแม้จะเป็นสิ่งที่ดีก็ตาม ทำให้โอกาสที่เขาจะได้ในสิ่งที่เขาต้องการมีน้อยลง ทำอะไรก็มักไม่สำเร็จ
- การดูละครน้ำเน่า จิตใต้สำนึกก็จะบันทึกพฤติกรรมของตัวละครที่เด่น ๆ เช่น ตัวร้าย นางร้าย เข้ามา และทำให้เรามีพฤติกรรมค่อย ๆ เปลี่ยนไปเหมือนตัวร้าย นางร้ายในละคร

จิตใต้สำนึกสามารถบันทึกสิ่งที่จิตสำนึกบันทึกไม่ได้ เช่น ทะเบียนรถคนร้ายที่ขับหนีไป เมื่อเวลามีสติจิตสำนึกจะจำไม่ได้ แต่หากถอยจิตจะพบว่าจิตใต้สำนึกจะบันทึกไว้ หรือแม้แต่เวลาขับรถผ่านเสาไฟฟ้าไปกี่ต้น จิตสำนึกจะไม่ทราบ แต่จิตใต้สำนึกจะบันทึกไว้ทั้งหมด

เราจึงต้องรู้จักใช้พลังมหาศาลของจิตใต้สำนึกให้เกิดประโยชน์กับเรา โดยใช้สติปัญญาและใช้ความคิด

สิ่งต่าง ๆ ที่แนะนำไปขอให้นำมาทบทวน และหากยังสงสัยก็ขอให้นำมาถามจนได้คำตอบพร้อมกับจดจำเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา

<u>หลักคิด</u>

หมายถึง บทสรุปเรื่องราวต่างๆที่มีประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน หรือการดำเนินชีวิตเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จได้

วิธีการสร้างหลักคิด

เราไปรู้อะไรมาแล้วนำมาทำความเข้าใจ(เรียนรู้)แล้วพิจารณาในสิ่งที่เรียนรู้มาว่าสิ่งใดดีและมีประโยชน์ และนำกลับมาสรุปเป็นประเด็นสั้นๆและคิดถึงสิ่งนั้นอยู่บ่อยๆ จนฝังลงไปในจิตใต้สำนึก (รับเรียนรู้)

<u>ตัวอย่างหลักคิด</u>

- จงเอาความผิดพลาดของคนอื่น มาเป็นบทเรียนของเรา
- ความสุขของลูกค้า คือความภูมิใจของเรา
- องค์กรสำเร็จ เราก็สำเร็จไปพร้อมกับองค์กร
- รักตัวเอง รักครอบครัว รักองค์กร

- คนคิดบวกมีโอกาสสำเร็จมากกว่าคนคิดลบ
- อย่าให้งานต้องรอการตัดสินใจของเรา
- คิดทีละเรื่อง แต่ทำทีละหลายๆเรื่อง
- การงานจะสำเร็จหรือล้มเหลว ไม่ใช่เพราะคนอื่น แต่เพราะตัวเราเองเท่านั้น
- ทำงานใหญ่ ต้องรู้จักไว้ใจคน
- การทำงานเป็นทีมได้ดี ต้องไม่กังวลว่า คนอื่นทำงานน้อยกว่าเรา
- จดแล้วไม่ค่อยจำ เข้าใจแล้วไม่ค่อยลืม
- เราเปลี่ยนเมื่อวานไม่ได้ แต่เราทำพรุ่งนี้ดีขึ้นได้
- คุณค่าของคน อยู่ที่การช่วยเหลือผู้อื่น
- ความสำเร็จของท่าน คือรางวัลของเรา
- เรียนรู้จากความผิดพลาดของคนอื่นจะได้ไม่ต้องเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง

<u>คำถามฝึกคิด</u>

- คนที่ผิดพลาดในเรื่องเดิม ๆ เป็นประจำ เป็นเพราะอะไร

สาเหตุแรกคือขาดการทบทวน และอีกสาเหตุคือ คนแบบนี้ผิดอะไรก็จะโทษคนอื่น เมื่อโทษคนอื่นได้แล้วจึงไม่ต้องปรับปรุงตัวเอง

ในกรณีที่เราเห็นคนผิดพลาดแล้วรู้สึกเศร้า เราก็สามารถปลอบเขาได้ว่า ความผิดนี้เป็นครู เราสามารถนำความผิดมาเป็นบทเรียนของความสำเร็จในอนาคต

หากเราสังเกตพฤติกรรมของคนบ่อย ๆ จะพบว่าคนที่คิดลบ จะเป็นคนที่พูดถึงปัญหาบ่อย ๆ / คนอื่น ๆ หัวเราะแต่เขาจะไม่หัวเราะ / เป็นคนที่ขี้กลัว เราจึงต้องฝึกดูพฤติกรรมของคนไม่ใช่เพียงแต่ดูข้อมูล

ตัวอย่างหลักคิดจากนิสิต

- ทำดีได้แต่อย่าเด่น จะเป็นภัย ให้งานเด่นกว่าเรา อย่าให้เราเด่นกว่างาน
- พูดดีก็คำ พูดไม่ดีก็คำ เราจึงต้องพูดดีทุกคำ
- ให้ทำอะไรเต็มความสามารถ จะได้ไม่เสียดายในภายหลัง
- ความดีเหมือนกางเกงในที่ต้องใส่ทุกวัน แต่ไม่ต้องเอาออกมาโชว์

ทำไมคนเราจึงไม่ใส่ใจคนอื่น ?

เพราะการใส่ใจคนต้องเข้าใจ เดาใจ ไม่มีข้อมูล แต่คนปัจจุบันที่ยึดติดกับข้อมูลจึงไม่ใส่ใจในเรื่องนี้

การฟังคนอื่นก็สามารถทำให้เราได้หลักคิดของตัวเองได้ และจะทำให้เราได้หลักคิดจำนวนมาก เราจึงต้องคิดนำสิ่งต่าง ๆ มาทบทวนบ่อย ๆ จนซึมซับเข้าไปในจิดของเรา และเมื่อเราเจอวิกฤตการณ์ หลักคิดที่เรามีก็จะผุดขึ้นมาเป็นแนวทางที่ทำให้เราเจริญก้าวหน้าสำเร็จได้

การคิดบวก คือการคิดอะไรก็ตามที่ทำให้จิตของเราสงบ นิ่ง มีพลัง ไม่ใช่เรื่องของข้อเท็จจริง เหตุผล หรือข้อมูล ซึ่งข้อเท็จจริง หรือข้อมูล มักเป็นอุปสรรค์ในการคิดบวก

ปัญญาญาณ (Intuition) เป็นปัญญาที่อยู่ในตัวเราเอง สั่งสมมาตั้งแต่ในอดีตชาติ แต่คนที่เชื่อข้อมูลมาก ๆ ปัญญาญาณก็จะหายไป เราจึงต้องไม่ติดข้อมูลให้มากเกินไป

Mindset (จิตกำหนด)

ฐานความคิดที่เรายึดติดซึ่งมีทั้งที่เป็นบวกและลบ ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว โดยเป็นความเชื่อ ที่ฝังในจิต ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม

ตัวอย่าง Mindset ที่เป็นบวก

- ทุกคำถามมีคำตอบ ทุกปัญหามีทางแก้
- เป็นผู้ให้ดีกว่าเป็นผู้รับ
- คิดดี พูดดี ทำดี แล้วสิ่งที่ดีๆจะเกิดกับเรา
- เชื่อไว้ก่อนหากความเชื่อนั้นไม่ทำให้ใครเดือดร้อน

ตัวอย่าง Mindset ที่เป็นลบ

- กล้าขอ ก็กล้าให้
- ไม่ชอบชมคน
- เขาทำได้เพราะเขามี.. เราทำไม่ได้เพราะเราไม่มี..
- ฉันก็เป็นของฉันอย่างนี้
- เป็นแชมป์ไม่ยาก แต่รักษาแชมป์ยากกว่า
- จะไม่เอางานไปทำที่บ้าน
- ไม่คิดเรื่องงานหลังเลิกงานและวันหยุด
- คนที่ไม่ใช้ข้อมูลเป็นคนที่ไม่มีหลักการ
- ภาษาอังกฤษ ไม่ใช่ภาษาของเรา
- ไม่ได้เรียนมา ทำไม่ได้
- ทำงานที่ไม่ได้เรียนมา ต้องใช้มือโปร
- เรียนมาน้อยทำงานใหญ่ไม่ได้

วิธีปลด Mindset ที่เป็นลบ

1. รู้ก่อนว่า เรามี Mindset อะไรบ้าง ทั้งลบทั้งบวก
   - หาสาเหตุของ Mindset ที่เป็นลบ ถ้าหาเจอ
2. พิจารณาว่า Mindset ที่เป็นลบนั้นน่าจะไม่ดีต่อตัวเองอย่างไร
3. คิดในทางบวกที่ตรงกันข้าม บอกตัวเองซ้ำ ๆ
4. ระลึกได้ตลอดเวลาถึง Mindset ที่เป็นบวกนั้น ๆ
5. ทบทวนว่า Mindset ที่เป็นบวกนั้น ๆ ว่าทำประโยชน์ให้กับเราอย่างไรบ้าง